

Ησύχιος ο Πρεσβύτερος (Άγιος): Σύντομη Βιογραφία - Εισαγωγικά Σχόλια (Φιλοκαλία των Ιερών Νηπτικών, α΄ τόμος)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Φωτο: theomitoros.blogspot.com

Σύντομη βιογραφία: Ο όσιος πατέρας μας Ησύχιος ήταν πρεσβύτερος στην Εκκλησία των Ιεροσολύμων. Έζησε στα χρόνια του Θεοδοσίου του νέου και φημιζόταν για το διδακτικό περιεχόμενο των λόγων του. Η κοίμησή του έγινε γύρω στο έτος 433.

Έγραψε πολλά συγγράμματα, από τα οποία μόνον ο παρών λόγος που αποτελείται από 203 κεφάλαια έχει συμπεριληφθεί στη Φιλοκαλία. Θεωρήθηκε χρησιμότερος σχετικά με τη νήψη και την προσοχή του νου για τους αρχάριους, αλλά και στη φυλακή της καρδιάς, παραπάνω από κάθε άλλον ωφελιμότερος. Γι' αυτόν ο κριτικός Φώτιος λέει τα εξής κατά λέξη (Ανάγνωση 198): “Και μέσα στα άλλα περιέχει και το εικοστό δεύτερο (κεφάλαιο) του Ησυχίου πρεσβυτέρου Ιεροσολύμων, με το οποίο ολοκληρώνεται όλη η διδασκαλία του βιβλίου, απαραίτητη όσο τίποτε άλλο για όσους ασκούνται και αποβλέπουν στην βασιλεία των ουρανών. Είναι ακόμη και στην ανάγνωση σαφής και στα άλλα τέτοιος, όπως αρμόζει σε ανθρώπους που δεν ενδιαφέρονται καθόλου για τον αγώνα των λόγων, αλλά έχουν αναδεχθεί όλο τον κόπο και τη φροντίδα για την άσκηση στα έργα της

αρετής...”.

Εισαγωγικά σχόλια: Τα 202 κεφάλαια περί νήψεως και αρετής, είναι έργο φωτεινής διάνοιας, αγιασμένης καρδιάς και πολυμαθούς νου. Αν όμως ανήκουν στον πρεσβύτερο Ησύχιο της Ιεροσολυμικής Εκκλησίας ή σ' άλλον μεταγενέστερο όσιο, αυτό αποτελεί αντικείμενο ιστορικής και φιλολογικής έρευνας.

Το ερώτημα τίθεται από το δεδομένο, ότι ενώ ο Ησύχιος τοποθετείται χρονικώς στα μέσα του 4ου αιώνα, στο έργο αυτό περιλαμβάνονται αρκετά κεφάλαια από τις συγγραφές του οσίου Μάρκου του Ασκητή, που έζησε αργότερα, αλλά υπάρχουν και ενδείξεις ότι έχει υπόψη του τα “Γνωστικά Κεφάλαια” του αγίου Διαδόχου Φωτικής, και αυτού μεταγενεστέρου του.

Παρατρέχοντας το ιστορικό αυτό θέμα, που συνδέεται με την πατρότητα των 202 κεφαλαίων, πρέπει να ομολογήσουμε ότι πρόκειται για μια σύνοψη αγιοπνευματικών εμπειριών και ένα αριστούργημα της νηπτικής και φιλολογικής γραμματείας της Ορθοδοξίας.

Ο συγγραφέας τους επωφελείται της προ αυτού εμπειρίας των Πατέρων της Ερήμου, αλλά και ο ίδιος εισφέρει το μέγιστο μέρος της προσωπικής του, εν Αγίω Πνεύματι, πείρας, ώστε τα 202 κεφάλαια να απηχούν την καθολική διδασκαλία για τη νήψη, την προσευχή και για τις παραδοσιακές πράξεις της ασκήσεως και τις μεθόδους των πνευματικών πολέμων.

Το έργο αυτό απευθύνεται σε κάποιο Θεόδουλο, προφανώς μοναχό, και οι περισσότερες προτάσεις του στηρίζονται σε Γραφικές μαρτυρίες και στην πείρα των προγενεστέρων, όπως δηλώνει ο συγγραφέας, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη μονολόγιστη, ή τη νοερά προσευχή, με υποδείξεις ψυχοτεχνικές, πράγμα που οδηγεί στη βεβαιότητα ότι τα 202 κεφάλαια γράφηκαν μετά τον έκτο, τουλάχιστον, αιώνα. Η διδασκαλία της νοερής προσευχής, ως ισχυρού μέσου άμυνας και επιθέσεως κατά των πονηρών πνευμάτων, αναδεικνύει τον Ησύχιο σε εγκρατέστατο καθηγητή της νήψεως και της προσευχής και προωθητή της παραδόσεως.

Αν κανείς παραβάλει το έργο αυτό με τα εκλεκτά πατερικά κείμενα, αναμφιβόλως θα το τοποθετήσει μεταξύ των πρώτων, για τις λεπτές συλλήψεις του νου του συγγραφέα και την θαυμάσια διατύπωση. Θα μπορούσε δε να λεχθεί ότι τα 202 κεφάλαια έχουν σαν άξονες τη νήψη και τη μονολόγιστη ευχή, που οδηγούν στην καθαρότητα της καρδιάς, στο θείο φωτισμό και στη μυστική ένωση με το Χριστό.

Η νήψη, η εγρήγορση του νου και η συνεχής εποπτεία του στους λογισμούς και στις φαντασίες και η κατόπιν επιλογής των καλών αποθησαύρισή τους και η απόρριψη των αμαρτωλών, βέβαια δεν είναι έργο μονάχα των μοναζόντων, αλλά και των λαϊκών. Η εντολή του Χριστού είναι δεδομένη για την τήρησή της απ' όλη την Εκκλησία, αφού μακαρίζει τους καθαρούς στην καρδιά. Αλλά η νήψη μέσα στον κόσμο, με τις συμβατικές μέριμνες, φαίνεται πως δεν είναι και τόσο δυνατή, τουλάχιστο σε ένα μέτρο πληρότητας. Όμως, βοηθούμενος ο λαϊκός και από τη μονολόγιστη και αδιάλειπτη ευχή, μπορεί να επιτύχει σε κάποιο βαθμό την καθαρότητα της καρδιάς του.

Τα 202 κεφάλαια βοηθούν αποτελεσματικά στην προσπάθεια για την νήψη, αφού αποτελούν πολλαπλές υποδείξεις επιτυχίας της νήψεως, της προσοχής και της προσευχής. Ο ίδιος ο συγγραφέας χαρακτηρίζει τη νήψη σαν μια πνευματική μέθοδο, που όταν χρονίσει στον αγωνιζόμενο, τον ελευθερώνει από τα εμπασθή νοήματα, τους λόγους και τις πράξεις, με τη βοήθεια όμως του Θεού. Σε δεύτερο στάδιο του αποκαλύπτει μυστήρια του Θεού, γιατί η νήψη είναι ταυτόσημη με την καθαρότητα της ψυχής, στην οποία φανερώνεται ο Θεός.

Βέβαια υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους επιτυγχάνεται η νήψη, τους οποίους συνοπτικά υποδεικνύει ο συγγραφέας. Ο ένας είναι η απόρριψη κάθε κακής φαντασίας, χωρίς την οποία ο σατανάς δεν μπορεί να δημιουργήσει λογισμούς. Άλλος είναι το να έχει εσωτερική ενότητα μέσα στην καρδιά του ο αγωνιζόμενος, ώστε να μπορεί να εύχεται απερίσπαστα. Άλλος επίσης τρόπος είναι να επικαλείται τον Κύριο Ιησού με βαθιά ταπείνωση. Και ο τελευταίος είναι η αδιάλειπτη μνήμη θανάτου, που είναι ισχυρότατη και ανασταλτική των ακαθάρτων φαντασιών.

Τα 202 κεφάλαια εντάσσονται στη μακρά πνευματική και ασκητική παράδοση της Εκκλησίας σαν τεκμήρια της συνεργίας του Αγίου Πνεύματος με τις καθαρμένες ορθοδόξως ψυχές.

(πηγή: Φιλοκαλία των Ιερών Νηπτικών, μεταφρ. Αντώνιος Γαλίτης, εκδ. Το περιβόλι της Παναγίας, 1986, α' τόμος, σελ. 177-179).

Πηγή: stonagona.blogspot.gr